

Զօր. Ուօկկեր. — «Դուք կարող էք տեղեկութիւններ ու հեռագիրներ ստանալ աշխարհի բոլոր մասերից, բայց ես վճռականօրէն պնդում եմ, որ այդ ճիշդ չէ»:

Ժորտաճիւս. — «Շատ հաճելի է, որ զօրավարը հերքում է զոյութիւնը այս տխուր փաստի: Բայց ես կը շարունակեմ իմ միտքը: Իմ պատմած բոլոր այս բաներից յետոյ իւրաքանչիւր վրացու գլուխը սողոսկում է անվանելի մի միտք. ինչո՞ւ է այս ամէնը տեղի ունենում Գաշնակիցների մեր երկիրը դայուց յետոյ: Մենք բոլորովին հաւատում ենք Լոնդոնից ստացուած հեռագրի անկեղծութեան, եւ միաժամանակ Վրաստանի կառավարութիւնը իր պարտքն է համարում յայտարարել ձեզ, իբրեւ Գաշնակիցների ներկայացուցչի, որ այն ամէնը, որ կատարուած է այստեղ, բնաւ ձեռքնուտ չէ Գաշնակից պետութիւններին: Երկրի բովանդակ հանրային կարծիքը, ազգարնակութեան բոլոր դասերը, ամբողջ մամուլը, ողջը, որ կայ մտածող հանրապետութեան մէջ, — պահանջում են կառավարութիւնից պարզել ի՞նչ է Գաշնակիցների քաղաքականութիւնը եւ ի՞նչ են ուզում նրանք Վրաստանից: Մենք պատասխանում էինք, որ «միակ մարդը, որ կարող է սպառող պատասխան տալ, զօր. Ուօկկերն է, բայց, ի մեծ դժբախտութիւն, նա այժմ բացակայ է. երբ վերադառնայ, ամէն ինչ կը պարզուի եւ, անկասկած, յօգուտ մեր»:

Զօր. Ուօկկեր. — «Ես լիապէս հաւատացած չեմ այդ բանում»:

Գեգեչկորի. — Ես կ'ուզէի բացատրել զօրավարին այն պատճառները, որոնք առաջ բերին Վրաստանի կառավարութեան կողմից անգլիական հրամանատարութեան ուղղուած բողոքը, Կամաւորական բանակի եւ Բաթումի ընդհանուր նահանգապետի գործունէութեան նկատմամբ: Ես զուգընթացաբար կը շօշափեմ եւ նրանց հրատարակութեան պատճառները եւ չհնց հիմակուանից յայտարարում եմ, որ ոչ մի վերաւորական բան չեմ տեսնում նրանց մէջ: Բանն այն է, որ զօրավարի բացակայութեան միջոցին տեղի ունեցան երեք ցաւալի դէպքեր»:

Զօր. Ուօկկեր. — «Ես շօշափել եմ բացա-

ռապէս արտաքին գործոց նախարարութեան յայտնած բողոքը զնդ. Գետեւանովի հետ Բաթումում պատահած միջադէպի առթիւ:

Գեգեչկորի. — «Կրկնում եմ, տեղի են ունեցել երեք տխուր դէպքեր ձեր բացակայութեան ժամանակ, զօրավար: Առաջինը՝ Կամաւորականների յառաջնադասումը, երկրորդ՝ զնդ. Գեգեւանովի միջադէպը եւ երրորդ՝ անգլիական սպայի միջամտութիւնը Փոթիում վրաց զինուորական իշխանութիւնների օրինաւոր կարգադրութիւններին: Զօրավարին, անպայման, յայտնի են բոլոր մանրամասնութիւնները. վրաց կառավարութիւնը չէր կարող անտարբեր մնալ դէպի բոլոր կատարուածը. եւ որովհետեւ յուզումը ազգարնակութեան մէջ աճում էր, մենք ստիպուած եղանք հրատարակել մեր բողոքը եւ չհնց որ ստացանք զնդ. Գետեւանովի հաղորդագրութիւնը, որ մանրամասն զեկուցանում էր բոլոր կատարուածի մասին եւ որ լիովին զոհացրեց կառավարութեան, մենք անհրաժեշտ համարեցինք տեղեկութիւններ տալ մամուլին եւ ցոյց տալ ժողովրդին, որ Վրաստանի կառավարութեան աշխատանքը ուղղուած է հանրապետութեան ամբողջ բնակչութեան եւ առանձին քաղաքացիների շահերի եւ արժանապատուութեան պաշտպանութեան կողմը»:

Զօր. Ուօկկեր. — «Ես պէտք է յայտնեմ վարչապետին, որ տխուր միջադէպը անգլիական սպայի հետ Փոթիում, որի մասին յիշեց արտաքին գործոց նախարարը, իրապէս տեղի չի ունեցել: Ես շատ եմ ցաւում, որ վրաց կառավարութեան տեղեկութիւնները ճիշդ չեն: Իրականին մէջ ահա թէ ինչ է տեղի ունեցել. նաևերի վարչութիւնը Փոթի նուահանգստում չի ուղեցել փոխադրել վրաց զօրքը եւ այդ բանի համար խնդրել է անգլիական զինուորական իշխանութիւնից թոյլատուութիւն, բայց որովհետեւ անգլիացիք ոչ մի յարաբերութիւն կամ միջամտելու իրաւունք չունին վրաց հանրապետութեան ներքին գործերին, անգլիական իշխանութիւնները չէին կարող տալ նման թոյլատուութիւն: Ահա իրական եղելութիւնները մամուլի կողմից խեղաթիւրելու մի դէպք: Ես խնդրում եմ պարոն վարչապետից պատասխանել, այլեօք Վրաստանի կառավարութիւնը իր